जोडपत्र-4

मार्गदर्शन टिपण - अशिलांनी काय करावे आणि काय करू नये

काय करावे

1. केवळ एक्सचेंजच्या नोंदणीकृत सदस्यांमार्फत व्यवहार करा. खालील लिंकवरून एक्सचेंजच्या वेबसाईटवर तो सदस्य एक्सचेंजकडे नोंदणीकृत आहे का ते तपासून पाहा ....
2. तुम्ही व्यवहार सुरू करण्यापूर्वी प्रमाणित 'नो युवर क्लाएंट (KYC)' प्रपत्र पूर्ण भरण्यावर भर द्या.
3. युनिक क्लाएंट कोड (UCC) मिळवण्यावर भर द्या आणि तुमचे सर्व व्यवहार उपरोक्त UCC अंतर्गत केले जात असल्याची खात्री करा.
4. प्रमाणित 'जोखिम प्रगटन करार (रिस्क डिसक्लोजर एग्रिमेंट)' वाचून त्यावर स्वाक्षरी करण्यावर भर द्या.
5. तुमच्या KYC आणि/किंवा तुमच्या सदस्याने तयार केलेल्या इतर कागदपत्रांची सदस्याकडून प्रत मिळवा.
6. एक्सचेंजच्या वेबसाईटवर .... ह्या लिंकवर उपलब्ध असलेल्या व्यवहार सत्यापन सुविधेद्वारे एक्सचेंजवर केल्या जात असलेल्या व्यवहारांचा खरेपणा पुन्हा तपासून पहा. व्यवहाराच्या तारखेपासून 5 कामकाजाच्या दिवसांपर्यंत व्यवहाराची माहिती उपलब्ध असते तिथे व्यवहारांचे ऑनलाईन सत्यापन करता येते.
7. केलेल्या प्रत्येक व्यवहारासाठी व्यवहार केल्यापासून 24 तासांमध्ये विनिर्दिष्ट स्वरूपणामध्ये योग्यप्रकारे स्वाक्षरी केलेल्या करार टिपेवर भर द्या ज्यामध्ये व्यवहाराचे तपशील तुमच्या UCC सह ठळकपणे मांडलेले असतील.
8. कराराच्या टिपेवर सर्व संबंधित माहिती असल्याची खात्री करा जसे की सदस्य नोंदणी क्रमांक, ऑर्डर क्र. ऑर्डर तारीख, ऑर्डर वेळ, व्यापार क्र., व्यापार दर, प्रमाण, लवादाचे कलम इ.
9. मार्जिनसाठी सदस्याकडे जमा केलेल्या आनुशंगिकची पावती मिळवा.
10. तुमचे आणि सदस्याचे अधिकार आणि कर्तव्ये जाणून घेण्यासाठी एक्सचेंजचे तसेच नियामक, शासन आणि इतर अधिकाऱ्यांचे नियम, उपकलमे, नियमने, परिपत्रके, डायरेक्टिव्ज, सूचना वाचा.
11. व्यवहार करण्यापूर्वी सर्व संबंधित प्रश्न विचारा आणि तुमच्या सदस्याकडून शंका दूर करून घ्या.
12. प्रत्येक व्यवहारपूर्तीला बिल घेण्यावर भर द्या.
13. तुमच्या खाते लेखाच्या मासिक विवरणपत्रांवर भर द्या आणि विवरणपत्रातील कोणत्याही दोषांबाबत कामकाजाच्या 7 दिवसांमध्ये तुमच्या सदस्याला कळवा. असमाधानकारक प्रतिसाद मिळाल्यास कृतीच्या कारणाच्या तारखेपासून कामकाजाच्या 15 दिवसांमध्ये एक्सचेंजला कळवा.
14. तुमच्या डिपॉझिटरी सहभागीकडून तुम्हाला मिळत असलेल्या व्यवहार आणि धारण विवरणपत्रांची बारकाईने तपासणी करा.
15. DP द्वारे जारी केल्या जात असलेले डिलिव्हरी इनस्ट्रक्शन स्लिप्स (DIS) बुक सुरक्षित ताब्यात ठेवा.
16. DIS नंबर्स आधी प्रिंट केलेले आहेत आणि DIS बुकवर तुमचा खाते क्रमांक (UCC) नमूद केलेला आहे याची खात्री करा.
17. दीर्घकालावधीसाठी तुम्ही अनुपस्थित असाल किंवा तुम्ही तुमचे डीमॅट खाते वरचेवर वापरत नसाल तर ते गोठवा.
18. आवश्यक मार्जिन्स वेळेवर आणि केवळ धनादेशाने अदा करा आणि सदस्याकडून त्याची पावती मागा.

19. विक्री केल्यास कमॉडिटी डिलिव्हर करा किंवा खरेदी केल्यास विहित कालावधीमध्ये पैसे अदा करा.
20. डेरिव्हेटिव्जसाठीची मानके समजावून घ्या आणि त्यांचे पालन करा.
21. तुम्ही आणि सदस्यामध्ये मान्य झालेली स्वेच्छिक कलमे, काही असल्यास, ती वाचून, समजावून घेऊन नंतर स्वाक्षरी करण्याची खात्री करा. तुम्ही आणि सदस्यामध्ये मान्य झालेले कलमे तुमच्या संमतीविना बदलता येत नाहीत याची नोंद घ्या.
22. व्यवहारासाठी सदस्य तुम्हाला आकारत असलेले ब्रोकरेज, कमिशन, फी आणि इतर शुल्क आणि संबंधित तरतुदी/ मार्गदर्शक तत्वांबाबत SEBI कमॉडिटी एक्सचेंजकडून स्पष्ट कल्पना घ्या.
23. सदस्याच्या नावे अकाउंट पेई धनादेशाने प्रदाने करा. तुमच्या प्रदान/ कमॉडिटींच्या सदस्याकडील डिपॉझिटचा तुमच्याकडे कागदोपत्री पुरावा असल्याची खात्री करा ज्यामध्ये, तारीख, कमॉडिटी, प्रमाण, कोणत्या बँक/ डिमॅट खात्यामध्ये आणि कोणत्या बँक/ डिमॅट खात्यामधून असे पैसे किंवा कमॉडिटीज (कोठार पावत्यांच्या स्वरूपात) जमा केल्या ते नमूद केलेले असेल.
24. फंड्सचे पेआउट किंवा कमॉडिटींची डिलिव्हरी (जसे प्रकरण असेल त्यानुसार) एक्सचेंजकडून पेआउट मिळाल्यापासून कामकाजाच्या एक दिवसामध्ये तुम्हाला केली जाणार नाही जर तुम्ही चालू असलेल्या खात्याची देखभाल करण्याबाबत विशिष्ट अधिकार तुमच्या सदस्याला दिले असतील. त्यामुळे, ह्याबाबतीत, तुम्ही चालू असलेल्या खात्याची देखभाल करण्याबाबत विशिष्ट अधिकार तुमच्या सदस्याला देणे हे खालील शर्तींच्या अधिन असेल:
    a) तुम्ही दिलेल्या अशा अधिकारांवर तारीख घातलेली असेल आणि केवळ तुम्हीच स्वाक्षरी केलेली असेल आणि ते तुम्हाला कधीही रद्द करता येण्याबाबतचे कलम त्यामध्ये नमूद केलेले असेल.
    b) तुमच्या खात्याच्या मासिक विवरणपत्रातून निर्माण होणाऱ्या कोणत्याही विवादाबाबत फंड्स/ कमॉडिटी किंवा विवरणपत्र जसे प्रकरण असेल त्यानुसार, मिळाल्यापासून, कामकाजाच्या 7 (सात) दिवसांमध्ये तुमच्या सदस्याला कळवले पाहिजे. विवाद असल्यास, संबंधित कमॉडिटी एक्सचेंजच्या गुंतवणुकदार तक्रार निवारण सेलकडे तो विषय विनाविलंब लेखी तक्रारीच्या स्वरूपात दाखल करा.
    c) जर तुम्ही चालू असलेल्या खात्याची देखभाल करण्याबाबत निवड केली नसेल आणि एक्सचेंजकडून पेआउटची पावती मिळाल्यानंतरच्या कामकाजाच्या दिवशी पेआउट मिळाला नाही तर, कृपया हा विषय सदस्याला कळवा. विवाद असल्यास, तुम्ही संबंधित कमॉडिटी एक्सचेंजच्या गुंतवणुकदार तक्रार निवारण सेलकडे तो विषय विनाविलंब लेखी तक्रारीच्या स्वरूपात दाखल कराल याची खात्री करा.
    d) व्यवहार पुष्टी चेतावण्या/ व्यवहारांचे तपशील SMS किंवा ईमेलने व्यवहाराच्या दिवसाच्या शेवटी कमॉडिटी एक्सचेंजकडून मिळावा यासाठी कृपया तुमचा मोबाईल नंबर आणि ईमेल आयडी सदस्याकडे नोंदवा.
25. तुम्ही तुमच्या सदस्याकडे जमा करत असलेल्या पैसे किंवा इतर मालमत्तेच्या संरक्षणाबाबत तुम्ही ओळख करून घेतली पाहिजे, खासकरून कमॉडिटी डेरिव्हेटिव्ज मार्केटमध्ये सदस्य कसूरदार असल्यास किंवा सदस्य नादार किंवा दिवाळखोर बनल्यास.
26. असे पैसे किंवा मालमत्ता सदस्याकडे जमा केल्या तुमच्याकडे कागदोपत्री पुरावा असल्याची खात्री करा, ज्यामध्ये हे पैसे किंवा मालमत्ता कोणत्या खात्यासाठी जमा केली आहे ते नमूद केलेले असावे.

27. समजा तुमची समस्या/तक्रार/अडचण संबंधित सदस्याने/अधिकृत व्यक्तीने न सोडवल्यास तुम्ही तो विषय संबंधित कमॉडिटी एक्सचेंजकडे नेऊ शकता. तुमच्या तक्रारीच्या निवारणाने तुम्ही समाधानी न झाल्यास तुम्ही तो विषय SEBI कडे नेऊ शकता.

हे करू नये

1. नोंदणी न केलेल्या कोणत्याही मध्यस्थासह व्यवहार करू नका.
2. ऑफ-मार्केट व्यवहार करू नका कारण असे व्यवहार बेकायदेशीर असतात आणि एक्सचेंजच्या न्यायाधिकारक्षेत्राच्या बाहेर असतात.
3. कोणत्या सदस्यासह हमीपात्र परताव्याच्या तरतुदींमध्ये समाविष्ट होऊ नका
4. फसव्या जाहिराती, अफवा, हॉट टिप्स, परताव्याचे स्पष्ट/पूर्ण वचन याच्या मोहात पडू नका
5. रोख पैसे भरणा करू नका/ मार्जिन आणि सेटलमेंटसाठी सदस्याकडून कोणतीही रोख रक्कम घेऊ नका.
6. जोखीम प्रकटीकरण करार वाचून आणि समजून घेण्याआधी ट्रेडिंग सुरू करू नका.
7. फोनवर दिलेल्या उच्च मूल्याच्या ऑर्डर्स लिहून ठेवण्याकडे दुर्लक्ष करू नका.
8. स्वाक्षरी न केलेली/डुप्लिकेट करार टीप/पुष्टी मेमो स्वीकारू नका.
9. कोणत्याही अनधिकृत व्यक्तीने स्वाक्षरी केलेली करार टीप/पुष्टी मेमो स्वीकारू नका.
10. तुमचा इंटरनेट व्यवहाराच्या खात्याचा संकेतशब्द कोणाही बरोबर सामायिक करू नका
11. सभासदाकडे कमॉडिटींचे प्रदान/डिलिव्हरीला विलंब करू नका.
12. गुंतवणूकीतील धोके लक्षात ठेवायला विसरू नका.
13. कमॉडिटी, डिपॉजिट्स जमा करताना कोऱ्या बँक डिलिव्हरी इंन्स्ट्रक्शन स्लिप्सवर (DIS) स्वाक्षरी करू नका आणि/किंवा वेळ वाचवण्यासाठी डिपॉझिटरी सहभागी (DP) कडे जमा करून ठेवू नका.
14. एक्सचेंजने निर्धारित केलेल्या दरांहून अधिक ब्रोकरेज देऊ नका
15. अधिकृत व्यक्तीच्या नावाने धनादेश देऊ नका.